

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení uchazeče	Mgr. Jaroslav Hudský
Název práce	Úroveň poskytovaných sociálních služeb v Olomouckém kraji v oblasti duševního zdraví v souvislosti s probíhající reformou psychiatrické péče
Oponent práce	Mgr. Ondřej Sekera, Ph.D.
Obor	Sociální pedagogika

Kritéria hodnocení práce

Formální stránka práce

Přehlednost a členění práce	výborná		
Úroveň jazykového zpracování		dostatečná	
Dodržení formálních náležitostí (citační norma, formální úprava)	výborná		

Obsahová stránka práce

Práce s odbornou literaturou		dostatečná	
Formulace cílů práce			nedostatečná
Analýza problému (dostatečná hloubka analýzy, metody, postupy, argumentace aj.)			nedostatečná
Splnění cílů a formulace závěrů práce			nedostatečné
Odborný přínos práce			nedostatečný

Odůvodnění hodnocení práce (silné a slabé stránky práce):

Mezi silnější stránky práce považuji teoretickou část, která je dostatečně obsahově nasycená. Ocenil bych její rozšíření o oblasti, které mají vliv na kvalitu života tzv. klientů psychiatrické péče – je jich mnohem více, než kterým autor v práci věnuje pozornost.

Velmi oceňuji snahu zabývat se uvedenou problematikou, bylo by však dobré, pokud by autorův záměr neskončil v ověření četnosti výpovědí respondentů (a nesledoval jen výkon sociální služby, ale – viz název práce – věnoval pozornost úrovni a obsahu), ale měl potenciál ukazovat na změny (možnosti změn), které by byly ověřovány v praxi. Domnívám se, že téma je aktuální a přínosné.

Mezi nejslabší stránky práce považuji vymezení cílů práce: v úvodu nalézám konstatování, že „cílem rigorózní práce byla snaha zmapovat aktuální saturaci trhu v oblasti poskytovaných sociálních služeb v Olomouckém kraji, jejichž cílovou skupinou jsou osoby s duševním onemocněním, a to v přímé souvislosti s probíhající reformou psychiatrické péče“. Neumím říci, jestli se to podařilo (cíl je naprosto nekonkrétní) – v práci jsem nenalezl informaci, jestli se autorova snaha naplnila. Co a jak autor dělal? Jak naplnil cíl? Současně nejsem přesvědčen o tom, že autor pojal šetření v kontextu sociální pedagogiky (tedy optikou výchovy a vzdělávání)! Dotazník, hypotézy, cíle apod. směřují více do prostoru sociální práce.

Na s. 11 pak vymezuje druhý cíl: „cílem rigorózní práce je rekognoskovat pole sféry sociálních služeb, jak je aktuálně saturovaný trh v oblasti poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji, jejichž cílovou skupinou jsou osoby s duševním onemocněním, a to v přímé souvislosti s právě probíhající reformou psychiatrické péče“. Podařilo se rekognoskovat pole sféry sociálních služeb? Popř. jaké důkazy o tom autor přináší?

Třetím cílem bylo (s. 79) „zjistit fakt, jak je aktuálně saturovaný trh v oblasti poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji u osob s duševním onemocněním v souvislosti s právě probíhající reformou psychiatrické péče“ (s. 79). Ví autor, jak je aktuálně saturovaný trh v oblasti poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji? Které hypotézy o tom vypovídají? Současně připomínám, že v cíli (cílech) nenalézám sociálně-pedagogický problém.

Mezi slabiny zahrnuji formulaci výzkumného problému. Ten je formulován otázkou, ale není o nic opřen. Není tady jasné, k čemu směřuje a z jakých důvodů se jím autor zabývá. Taký zůstala

nezodpovězena otázka: k čemu výsledky výzkumu slouží (především směřuji k teoretické rovině sledované problematiky – neboť práce by měla mít také teoretickou rovinu).

„Jaká je profilace sociálních služeb Olomouckého kraje v souvislosti s poptávkou zajištění potřeb u osob s duševním onemocněním především z okruhu diagnóz SMI?“

Velkým nedostatkem práce je metodologie práce a zacházení s daty („analýza dat“) a jejich následná interpretace. Autor se vůbec neobtěžovat konfrontovat data svého šetření s teoretickými východisky (teoretickou částí práce).

Drtivá většina „analytické práce“ je postavena na četnostech výpovědí respondentů. Pokus o stanovení a testování hypotéz autorovi nevyšel. Především nejsou stanoveny statistické hypotézy (H_A a H_0). Tzv. „pracovní hypotézy“ nejsou ničím jiným, než autorovým očekáváním a nemají nic společného s vědeckými hypotézami – stejně tak, jako „statistické hypotézy“ v autorově pojetí. Statistickým výpočtům nerozumím, nejsou uvedeny očekávané četnosti a žádné výpočty. Také formulace tzv. hypotéz je nejasná (např. H1): „Osoby s omezenou způsobilostí k právním úkonům využívají sociální služby ve vyšší míře.“ Co je to vyšší míra? Ve vyšší míře, než kdo?

Hypotézy by měly mít logický základ – důvod, proč se jimi zabývat, proč je testovat. U některých jsem tento důvod nenašel: např. H3: „Osoby s vyšším vzděláním (SŠ a výše) vnímají ve vyšší míře změny v rámci reformy v psychiatrii.“ Proč? Co k tomu autora vedlo? O co hypotézu opírá?

Hypotézy H5 a H6 navozují prostor pro spekulace (např. H5): „Osoby s duševním onemocněním, které využívají služeb CDZ (centra duševního zdraví), vnímají pozitivněji kvalitu svého života než osoby, které služeb CDZ nevyužívají.“ Tuto „hypotézu“ autor postavil na položce dotazníku „Jak byste aktuálně hodnotil/a kvalitu svého života?“ a „navštěvujete CDZ?“. Jedná se o naprosto nevědecký postup, kdy do hry vstupuje mnoho významných faktorů ovlivňujících hodnocení kvality života a využívání jedné ze služeb může (ale nemusí) mít na tuto kvalitu vliv. Autor se nechal chytit do pastí „nevědeckého postupu“.

Kapitola 4.1 je nasycena výzkumnými cíli, předpoklady a hypotézami. Stálo by za to jednotlivé sjednotit a následně hledat odpovědi a závěry.

Za slabinu práce považuji použitý dotazník. Předpokládám, že se jedná o dotazník z pera autora. Položky dotazníku směřují do oblasti sociální práce více, než do prostoru sociální pedagogiky (o tom se však mohou vést diskuze). Nejsem si jistý, že dotazník sledoval „úroveň poskytovaných sociálních služeb“ (viz název práce). Také si nejsem jistý samotnou validitou šetření. Asi bylo pro některé klienty těžké vyplňovat jednotlivé položky (překvapivá je stoprocentní návratnost dotazníků – ve výzkumech to nebývá obvyklé), očekával bych, že se v tak náročných podmínkách autor pokusí o předvýzkum, který mohl odhalit slabá místa. Ten sice formálně popisuje (s. 82), autor hovoří o „pilotním dotazníku“, ale už se nezabývá detaily – co bylo změněno, proč a za jakým účelem. Přínejmenším tento pod působí netransparentně. Stejný dojem na mne má popis zkoumaného souboru respondentů – „bylo osloveno 200 respondentů ...“ Proč zrovna tolik, podle jakého klíče apod.?

V práci jsem našel několik formulací, které nemůže odborná práce obsahovat: např. (s. 82) „...ve většině případech převážná část opatrovníků neměla problém ...“ Odborná práce vyžaduje konkrétnost a přesnost. Také (tamtéž) by neměla obsahovat gramatické chyby „...v úvodu dotazníku byly respondenti stručně seznámeni ...“ (shoda přísudku s podmětem).

Otázky k obhajobě:

Otázky jsou obsaženy také v části „odůvodnění hodnocení práce“.

V čem autor spatřuje konkrétní přínos své práce?

Jak prakticky hodlá využít získaná data?

Co v práci považuje autor za oblast sociální pedagogiky a kde se pohybuje (v práci) častěji v prostoru sociální práce?

Jak (na základě čeho) autor plánoval a vytvořil dotazník – jeho jednotlivé položky? Jak zajistil validitu výzkumu?

Na s. 25 odkazuje autor na P. Natropa – patrně měl na mysli P. Natorpa!?

Doporučuji autorovi práci přepracovat a věnovat pozornost zejména praktické části (viz poznámky oponenta) tak, aby práce splnila požadavky, které jsou kladeny na závěrečné vědecké práce. V tuto chvíli nemohu práci doporučit k obhajobě.

Celkové hodnocení			nedostatečné
Rigorózní práci			nedoporučuji k obhajobě
Datum: 2. 1. 2021	Podpis:		